

Tretja, najobsežnejša knjiga cerkvenega zakonika ima naslov „De rebus“. Prof. O d a r je poslovenil to z „reči“. Kakor sledi iz can. 726, so s tem mišljena vsa sredstva, ki naj se dosežejo z njimi cerkveni nameni, iz can. 727 pa, da so z besedo reč mišljene zlasti tudi duhovne „spiritualia“. Ni torej hotel dregniti v posvetno „stvar“ po § 285 odz. (za kar je bil svoj čas tudi boj), kar kažejo zlasti can. 75, 1308, 1449, 1510, 1555, 1922, v can. 1927 sloveni tako tudi res spiritualis.

Menim, da kažejo navedeni maloštevilni primeri dovolj, kako važen je prevod cerkvenega zakonika tudi za naš pravniki jezik in da je opravil prof. O d a r v splošnem svojo nalogo zadovoljivo in v skladu z ostalim pravniskim izročilom. Majhne netočnosti ali nedoslednosti, ki sem jih prikazal, velikemu delu resničnega priznanja ne morejo vztrati.

Dr. Rudolf Sajovic.

Književna poročila.

Dr. Svetina Anton: Metlika, dve razpravi iz pravne zgodovine mesta in okolice. Samozaložba, Ljubljana 1944, str. 152.

Srečna najdba dveh foliantov zapisnikov metliškega mestnega sodišča (276 zapisnikov iz l. 1706—1744 in 94 zapisnikov iz l. 1783—1785) v mestnem arhivu v Metliki in enega folianta zapisnikov vinogorskih zborov h krupski graščini spadajočih vinogorskih okrajev Ručetne gore, Osojnika in Kameniške gore (iz l. 1727—1738) v župnem arhivu v Črnomlju je dala dr. Svetini pobudo, da je te svoje najdbe obdelal v dveh obsežnih in izčrpnih razpravah. Pri tem je segel tudi preko ozkega okvira teh zapisnikov in je zlasti v začetku knjige v več poglavjih podal pravno zgodovino Metlike na podlagi druge literature in deloma priobčenih, deloma rokopisnih virov. (Važni zlasti viri iz vicedomskega arhiva v Ljubljani!)

I. Prva razprava je naslovljena: „Pravne razmere v mestu Metliki v teku XVIII. stoletja“. V njej podaja pisec uvodoma (pod I.) kratek opis svojih virov, nakar (pod II.) nudi nekaj zgodovinskih podatkov o razvoju metliškega ozemlja in mesta Metlike na podlagi dosedanjih izsledkov literature, ki pa žal ni dosledno citirana. Iz teh podatkov med drugim povzamemo, da je metliško ozemlje prišlo v politični sklop severno od njega ležečih dežel, ko so ga v 12. stol. gospodje višnjegorski iztrgali Hrvatski. Nekoliko pozneje — verjetno v 13. stoletju je prišlo pod goriške grofe, ki so tu ustanovili mejno grofijo. L. 1374 so mu zagospodovali Habsburžani. Stalna pravna priključitev (inkorporacija) Metliške h Kranjski se je začela v dobi cesarja Maksimilijana, ko je bilo na pr. ukinjeno ogradno sodišče lokrog l. 1500 (str. 14) oz. 1510 (str. 72), in se je zaključila v 16. stoletju. Pod naslovom „Viri privilegijev in avtonomne ustave...“, čigar zveza z vsebino poglavja ni prav jasno podana, opisuje avtor zanimivi postopek pri volitvah mestnih funkcionarjev pred in po statutu deželnega kneza iz l. 1588. (Ne vem, kakaj bi šele prav s tem statutom postala Metlika de iure deželnoknežje mesto — str. 11 — ker tudi ustrezni podatki, kolikor jih navaja avtor na str. 9, tega ne dokazujejo). Nato opredeljuje v istem poglavju sodno oblast metli-

škega mestnega sodišča v civilnih stvareh kot ustrezno patrimonialni oblasti, v ostalem pa enako deželskosodni (str. 13/14; ponovno govori o tem na str. 72). Vmes zopet razpravlja o metliškem mestnem pravu (prvič na str. 4) ter pri tem ugotavlja, da je mesto že pred l. 1335 kot polhčerjeno mesto dobilo kostanjeviške mestne pravice; prva ohranjena listina o mestnih pravicah pa je privilegij iz l. 1365. Tudi sejmške pravice in cehi so obdelani v tem kar prepestrem poglavju.

Pod IV se avtor ponovno — topot podrobneje — loti opisa svojih virov, nato pa sledi najzanimivejše in najbolj obdelano poglavje te razprave (V) „Organizacija mestnega zastopstva in služabništva“. Če nekoliko prosto ponovimo piševe podatke, moramo ugotoviti, da so Metliki načelovali trije kolegialni organi (12 članski notranji svet, 12- in pozneje 24 članski zunanji svet ter 52 članska „občina“) ter trije posamezni organi (mestni sodnik, starešina kot načelnik notranjega sveta in „občinski oče“ — Gemain Vatter kot načelnik občine). Izvršilna oblast in reprezentanca mesta je bila v glavnem poverjena notranjemu svetu, ki je opravljal posle večinoma obenem s sodnikom. Pristojnost drugih organov je bila le specialna; kolikor so oblast izvrševali vse tri korporacije skupaj, se je to zgodilo na rednih zbora (sedemkrat na leto) ali po potrebi na izrednih zbora. — Po pravici posveča avtor znaten del tega poglavja mestnemu sodniku, le škoda, da opisuje večinoma (na 6 straneh) le osebna naspotstva ob izvolitvi nekega Aparnika. — Značilno je, da navaja Vrhovec (Zgodovina Novega mesta, Ljubljana 1891 str. 60 ss) za Novo mesto z eno izjemo enake organe, med njimi tudi starešino, s podobnim delokrogom, le da so kolegialni organi deloma sestavljeni iz drugega števila oseb. Ta skladnost nas ne preseneča, če upoštevamo, da temeljijo novomeški in metliški privilegiji na isti podlagi — kostanjeviškem mestnem pravu, tem bolj pa vzbuja pozornost, da Vrhovec na citiranem mestu ne navaja občinskega očeta. Dvignilo bi zanimivost Svetinove knjige, če bi bil pisec v njej podal podobno, le podrobnejšo primerjavo novomeškega in metliškega mestnega ustroja. — Poglavje zaključuje opis kompetence raznih mestnih uradnikov in prikaz stanovske razdelitve mestnih prebivalcev v meščane in vsobenjke. — Poglavje VI, naslovljeno „Druge javno- in upravno-pravne zadeve“, nam nudi zanimiv vpogled v mestne finance in tedanje dirigirano gospodarstvo, zlasti glede na določevanje cen; le da je zgodba o konfliktu z mesarji zaradi pristojbine za klanje živine na 5 straneh vendarle predolga. Zanimive kulturnozgodovinske drobce nudi opis sporov, ki so nastali v zvezi z lovom na rekrute, kateremu sledi drobci iz patronatnega prava in nato odstavek o prepovedi prodaje mestnih hiš plemičem in drugim osebam, ki so oproščene davkov. (V zvezi s tem naj opozorim na važno odločbo iz l. 1407, s katero je deželni knez Leopold Habsburški odgovoril na pritožbo deželanov „vitezov in oprod“ na Metliškem in v Slovenski marki proti metliškim in črnomeljskim meščanom, ker so slednji zahtevali, naj deželani od svojih imetij v mestu prispevajo k dajatvam. Odločbo poznam iz dveh prepisov, ki se nahajata v stanovskem arhivu v fasc. 209, ki zdaj ni dostopen in zato podatka ne morem izpopolniti. Listine ne omenja Milko Kos, Iz Metliškega mestnega arhiva, Etnolog X—XI Zupaničev zbornik, Ljubljana 1937—1939 str. 26 ss).

Šele v VII. poglavju prehaja avtor na podrobnejšo obravnavo sodnih zapisnikov in se bavi najprej s „Civilnosodnimi zadevami“. V splošnem niza pod ustrezne naslove kratke regeste zapisnikov, ne da bi se spuščal v obravnavo posameznih primerov s pravnega vidika. Razen številnih civilistično malo pomembnih zgledov

najdemo tu opisane pri „obveznem“ (točneje obveznostnem) in odškodninskem pravu dva zanimiva primera jamčenja za hibe živine iz menjalne oz. kupne pogodbe. V prvem primeru (str. 67) zahteva tožitelj s petitom redhibitorije razveljavitev menjalne pogodbe, ker konj, ki ga je dobil, nima tistih lastnosti, ki jih je toženec navedel; toženec pa temu ugovarja prekluzivni rok 6 tednov. Vse to se značilno sklada z rimskim pravom na eni, še bolj pa s §§ 925, 932 in 935 odz., na drugi strani. Ta zgled kaže na kontinuiteto pravnega razvoja v naših mestih od recepcije dalje in na osnovanost občega državlanskega zakonika v pravni tradiciji našega ljudstva. — Drugi primer je značilen po svojem alternativnem petitu, ko tožnik zahteva ali nadomestitev kupljenega konja, ki se je izkazal za hibnega z dobrim, ali pa razveljavitev pogodbe (str. 68). Pravno zanimiv je tudi primer, da je neka prodajalka pred sodiščem uveljavljala svojo redempcijsko pravico, pa se sodišče ni moglo prepričati, da bi bila ta pravica dovolj izrečno pogojena in je zato pogodbo zaradi pomanjkanja sporazuma volje razveljavilo (str. 68); v drugem civilnem sporu, ki je bil v zvezi z neko stavo, je sodišče postavilo domnevo, da je izgubila stavo ona stranka, ki je preprečila drugi izpolnitev stave (Prim. glede pogoja v rimskem pravu!). Prav bi bilo, da bi bil pisec take civilistično zanimive pravne primere bolj poudaril in njihovo pravno plat manj zadela z raznimi datumi, imeni ter zlasti nebitvenimi navedbami in jih tudi manj skril med druge, nezanimive zglede. Zelo dragoceno bi tudi bilo, da bi bil avtor številne primere odškodninskih pravnih zaradi škode po živini bolj obdelal po njihovi pravni vsebini in jih osvobodil balasta. — Prav isto bi bilo želeli tudi glede zgledov iz kazenskega prava (VIII); tako je na primer zanimivo mnenje mestnega sodišča, da mora biti za kaznivost podana izključna vzročna zveza med pretepanjem in smrtjo žrtve, kar se sklada s staro kazensko-pravno doktrino. V tem poglavju o kazenskem pravu sledi razpravljanju o „oceni krivde po težini“ (zveza naslova z vsebino zopet ni jasna) v splošnem dober pregled kazenskih sredstev pod preširokim naslovom „Splošne določbe“. V zvezi s sramotilnim stebrom bi bil pisec morda lahko opozoril na razpravo Fr. Marolta o plesu Mostu, v kateri so zabeleženi zanimivi spomini na metliški pranger v ljudski tradiciji (Fr. Marolt, Tri obredja iz Bele Krajine, Ljubljana 1936, zlasti 48 ss). Opis kazenskega prava zaključujejo „Posebna kazniva dejanja“ ali točneje — posamezni kazenskopравни primeri. — Med zgledi, ki jih navaja pisec iz pravnega postopka (IX) vzbujajo pozornost zaslišanje ene od pravnih strank pod prisego, kar kaže na eni strani podobnost s § 473 cpp, na drugi strani pa verjetno razliko, ker se zdi, da se je presojala ta izpoved po dokazni maksimi. Važna je piščeva ugotovitev, da je bilo postavljeno nepristransko sodišče v vseh tistih pravih, kjer je bila ena izmed strank pripadnica druge podsodnosti, bodisi mestne, bodisi kake zemljiške gosposke.

II. Drugo, krajšo razpravo je naslovil dr. Svetina „Vinogorsko ljudsko pravo pod krupsko graščino v začetku XVIII. stol.“ V njej obdeluje zapisnike vinogorskih zborov, ki so se vršili enkrat na leto v jesenskem času v nekaterih vinogorskih okrajih te graščine pod stalnim predsedstvom enega od vinogradnikov ob navzočnosti oskrbnika Krupske graščine (ki je bil obenem zapisnikar) in prisednikov, ki jih je bilo po Svetini vedno dvanajst (!). Razen teh organov so bili na vinogorskem zboru važni gornik (ponekod, verjetno med žumberžani vojvoda) in dva poročevalca, slednjič pa tudi skupnost vseh vinogradnikov, ki jo pisec po Dolencu loči v mejaše in sogornike. V pomenih, v katerih uporablja dr. Svetina pri podajanju virov izraz mejaši pa

bi bralec sklepal, da mejaš ne pomeni le meščanov-vinogradnikov, marveč primarno skupnost vseh vinogradnikov. Tudi v tej razpravi naletimo na marsikatero zanimivost (zgled zakrižanja vinograda na str. 149, mnenje, da je vinska klet premičnina na str. 128) pa tudi to ali ono, kar bi si želeli drugače: Eno onih redkih mest, v katerih izvaja avtor paralelo z modernim pravom, ni točno, ko pravi, da so ljudski sodniki smatrali nepoznanje zakona kot olajšilno okolnost v nasprotju s principom modernega prava „ignorantia iuris nocet“ (str. 142). Ta stavek je že sam na sebi paradoksen, ker „olajševalna okolnost“ predpostavlja kaznivost, torej „škodljivost“ nepoznanja prava (kar potrjuje tudi zgled, ki ga citira sam avtor), pa tudi netočen, ker naš kz. predvideva v § 21 možnost omilitve ali oprostitve od vsake kazni glede na razmere, v katerih je bilo dejanje storjeno v pravni zmoti. Nadalje pravi pisec „Patriarhalnost postopanja se kaže v tem, da se je pri pravih delalo vedno na poravnavo spora“ (str. 148). Naš civilni pravdni postopek mora biti potem pač zelo patriarhalen (§ 282 c.p.p.). — O prizivu na kletarskega mojstra si pisec ni prav na jasnem in deloma v nasprotju (str. 148, 150). Tudi bi želeli nekoliko podrobnejšega obravnavanja nepristranskih sodišč, ki jih avtor v zvezi z vinogorskimi zbori opredeljuje bistveno drugače kot v zvezi z mestnimi sodišči (str. 149).

Temu pregledu vsebine Svetinove knjige, v katerega smo o priliki vnesli tudi nekoliko kritičnih misli, naj dodamo še nekaj splošne ocene. Predvsem bi bilo prav, da bi avtor prevajal nekatere nemške izraze, namesto da bi jih stavljaj kratkomalo v narekovaj: *Einnember* (str. 25) bi bil morda davkar, *Tochterstadt* (str. 15) — pohčerjeno mesto; prim. dalje str. 7, 15, 18, 26, 29, 34, 39, 45, 48/9, 88, 89 in mnogo drugih. Premala skrb za prevajanje nemških izrazov je privedla pisca do sledeče napake, ko pravi: „Kakor kažejo naši zapisniki, se seje v Metliki niso tako pogosto in redno vršile (scil. kot v Novem mestu, kjer so bile v terek in petek), za manjše kazenske pravde pa so vsekakor bili določeni sodni dnevi, ker so v zapisnikih večkrat nazvani ti dnevi kot „am künftigen Ehrtag“. — *Kateri dnevi v tednu so bili za to določeni, pa se ne da ugotoviti.*“ Če bi bil avtor glede pomena besede „Ehrtag“ pogledal na pr. v Lexerjev slovar, bi bil ugotovil, da to ni nič drugega kot — terek; tako pa je isto napako ponovil še na treh mestih (str. 84 ter dvakrat na str. 92). Pa tudi vsi prevodi niso prepričljivi: tako na pr. prevod besede *ausgemustert* (str. 69) kot ugasla (scil. tožba); *Muntmannen* so bolj zaščitenci kot zaščitniki (str. 90). *Sakramentshäusl* (str. 9) ni glavni oltar, marveč posebnost gotških cerkva — v steno vzdana skrinjica za shranjevanje svetih predmetov itd.

Morda bi se dalo tudi ugovarjati, da je avtor premalo povezal posamezne navedbe v organično celoto in jih zlasti premalo smotno razporedil, pri čemer pa opazamo, da je pri opisovanju mestnega ustroja močnejši kot v pravosodnih vprašanjih, zlasti ker — kot omenjeno — zglede iz sodnih zapisnikov premalo obdeluje po njihovi pravni plati in jih premalo preresetava. Njegova metoda obdelovanja sodnih zapisnikov ima sicer na drugi strani znatne prednosti v tem, da nam pripomore do prav stvarne slike postopka pred sodišči 18. stoletja in da tudi drži pisca strogo v okviru danih in dokaznih dejstev, ko je nasprotno s poskusi abstraktne obdelave le prerado združeno napačno posploševanje, ki bi pri poznejši uporabi knjige več škodovalo kot bi knjiga koristila; nekoliko bolj juridičnega načina prikazovanja pa bi si kljub temu želeli.

Stavili smo h knjigi dr. Antona Svetine v znanstvenem listu nekaj stvarnih pripomb v želji, da bi služile stvari, prav tako kot upamo,

da bo stvari služila ocenjena knjiga. Še veliko bo treba podobnih monografij, preden bo slovenska pravna zgodovina vsaj v glavnem raziskana. Zato smo smatrali za potrebno, da ob tej knjigi, ki je ena najobsežnejših monografij naše pravne zgodovine, izrazimo nekaj želja zlasti glede na metodo raziskovanja partikularnih slovenskih prav. To naj ne jemlje knjigi njene vrednosti in tudi ne njenemu piscu zasluge, da je pravilno spoznal lepoto raziskovanja pravne preteklosti našega naroda — temu poslu žrtvoval svoj čas in celó, kar mu moramo tudi šteti v zaslugo, izdal knjigo v samozaložbi. Dr. Anton Svetina je eden izmed onih redkih v širših pravniških krogih, ki je začutil potrebo, prispevati s svojim delom k izgraditvi slovenske pravne zgodovine in je s tem dal zgled vsem, katerim je ob zaključku svojih razprav napisal poziv k obvarovanju in obdelavi dragocenega listinskega gradiva v naših mestih in zlasti podeželskih okrajnih sodiščih. Naj bi njegov zgled ne ostal osamljen in ne njegove pobude meopažene.

Dr. Sergij Vilfan.

Schaup Sergij, Rehabilitacija v kazenskem pravu s posebnim ozirom na naše pravo. Odlomek iz doktorske disertacije, obranjene dne 2. decembra 1943, na juridični fakulteti v Ljubljani. Samozaložba. Ljubljana 1943. ss. 60.

Prvo disertacijo za dosego doktorata prava po novih študijskih predpisih (uredba o pravnih fakultetah iz l. 1938) je predložil g. Sergij Schaup. Disertacija zaradi finančnih razlogov v celoti ni bila matiskana, marveč le njena druga polovica, ki obravnava določbe našega formalnega in materialnega kazenskega prava. Zato ne bo odveč, če na tem mestu zaradi preglednosti in lažjega razumevanja drugega dela disertacije na kratko označim sistematično razdelitev njenega prvega, netiskanega dela, ki pravnoprimerjalno obravnava rehabilitacijo v splošnem. Prvi del se deli na sledeča poglavja: 1. Uvod. 2. Kratek pregled zgodovinskega razvoja rehabilitacije. 3. Pojem in pomen rehabilitacije. 4. Materialni pogoji za dosego rehabilitacije. 5. Učinki rehabilitacije. 6. Rehabilitacijski postopek. V oceno tega prvega dela disertacije se na tem mestu ne morem spuščati, ker ni izšla kot tiskana, torej javnosti splošno dostopna publikacija.

Navzlic temu, da moremo zaslediti prve osnove tega pravnega instituta že konec 17. stoletja, ga moremo vendar smatrati za povsem moderno in novo pravno ustanovo, ki nam brez dvoma nudi razmeroma največ problemov in spornih vprašanj. Zaradi tega je bila avtorjeva naloga dokaj težka. Saj je moral pri podrobnem proučevanju tega vprašanja zadeti na obilico medseboj nasprotujočih si mnenj tako v literaturi kakor tudi v judikaturi. Že zgolj iz obširnega seznama navedene literature, ki jo je avtor uporabljal (domačih del je 40, tujih pa 37), razvidimo, da se je moral pisec preriniti skozi celo kopico razprav, ki v enem ali drugem oziru zadevajo problem rehabilitacije.

Sistematično razpade priobčeno delo na dva dela: Prvi del obravnava rehabilitacijo de lege lata, drugi de lege ferenda. V prvem delu obravnava zopet po predhodnem uvodu posebej materialnopravne določbe, nato pa še formalne. Sistematika celotnega dela je posrečena, saj nudi možnost hitre in jasne orientacije po poedinih vprašanjih. Zlasti je treba pohvaliti, da je avtor svojo sistematično razdelitev napravil kar v najožji sklad z besedilom § 90 kz. Zlasti je to storil v svojih izvajanjih na ss. 14—23.

Poleg svojih vrlin ima disertacija tudi svoje hibe. Na s. 24, kjer obravnava ponovno pridobitev izgubljenih pravic po § 47 t. 1, 2 kz., pisec trdi „pač pa mora (podčrtal jaz) pristojna univerza prizade-

temu izročiti novo diplomu". Ta njegova trditev je zmotna; saj vendar določa čl. 235 obče univerzitetne uredbe, da se v tem primeru lahko vrne doktorski naslov. Kajti univerze same imajo izključno pravico, da svobodno presodijo, da-li je uspešno izprašani doktorand tudi vreden promocije. Na s. 36 trdi pisec, da je možen primer, da prosi za izbris prve sodbe oseba, ki je bila do rešitve svoje prošnje za rehabilitacijo ponovno obsojena. Vendar pa priznava pisec takemu izbrisu sodbe le teoretično vrednost, češ „praktične vrednosti takega izbriisa si je komaj mogoče predstavljati, saj je ostal prosilec... dalje oporečen zaradi naslednje obsodbe, čeprav je dosegel izbris prve sodbe.“ Če to avtorjevo trditev ponazorimo na primerih, bomo videli, da ima tudi taka rehabilitacija včasih velik praktičen pomen. Primer: prva obsodba je zaradi tatvine, časovno druga pa zaradi navadne žalitve. Brezdvomno je oporečnost storilca zaradi prve obsodbe večja in očitnejša kakor zaradi druge. Če doseže tedaj storilec izbris prve obsodbe (zaradi tatvine), ima vendar v tem primeru rehabilitacija za njega naravnost življenjski pomen. Na s. 36 pod naslovom „č) Prosilec se je moral v tem času dobro vesti“ obravnava pisec čisto drugo vprašanje, kakor bi to pričakovali od nadpisa. Podrobno se namreč na tem mestu spušča bolj v vprašanje, ali se more dovoliti izbris samo prve obsodbe. Tu se je postavil pisec na nasprotno stališče „kakor ga zastopajo nekateri naši pravniki kakor tudi Stol sedmorice odd. B v Zagrebu ter kasnejše vrhovno sodišče v Ljubljani.“ (S. 37.) V opombi 87 šteje med te nekatere pravnike tudi deli Dolenc-Maklecov in Šilović Frank, ne da bi se spustil v podrobno analizo teh nasprotnih mnenj, marveč jih skuša odpraviti s par stavki. Mislim, da zasluži nasprotno mnenje teh avtorjev kakor tudi naše vrhovne judikature vsekakor bolj temeljite in podrobno kritične razčlenitve. Če bi avtor to tudi storil, bi njegova trditev vsekakor pridobila na resnosti, ne verjamem pa, da bi se mu ta dokaz tudi posrečil.

V poglavju de lege ferenda predlaga pisec, da more zahtevati sodišče kazenske liste tudi za priče in to vsaj za glavne, češ da rehabilitirani osebi, če nastopi kot priča pred sodiščem, ni treba priznati rehabilitirano obsodbo. Zaradi tega naj sodišče za vsako pričo službeno pribavi kazenski list, da bi se na ta način ugotovila stopnja verodostojnosti priče. Mislim, da je ta predlog praktično popolnoma neizvedljiv. Kako naj sodišče hitro in zanesljivo priskrbi kazenske liste za priče, ki so živele na najrazličnejših koncih države ali celo sveta. V tem poglavju pogršam tudi — kakor tudi v celem delu — obravnavo o rehabilitaciji pravnomočnih inozemskih kazenskih sodb kakor tudi o povračilu pravic, ki jih je storilec (bodisi tujec bodisi pripadnik našega pravnega območja) izgubil po odločbi inozemskega kazenskega sodišča.

Disertacija je v splošnem posrečeno delo ter tvori brez dvoma v naši pravni literaturi eno najtehtnejših doneskov k zamotanemu vprašanju rehabilitacije.

Dr. Trofenik.

Ekonomist, Zagreb, 1943. God. IX, br. 9—12.

Mjesečnik, Zagreb, 1944. God. LXX, br. 3.

Mjesečnik, Zagreb, 1944. God. 19 LXX, br. 4.

Mjesečnik, Zagreb, 1944. God. LXX, br. 5.

Dr. Steska H.: *Kratek oris zgodovine državnih teorij od Herodota do francoske revolucije*. Ljubljana 1944. Ponatis iz Slov. Naroda.

Dr. Juri štempihar: *Zasebno pravo. Splošni del*. Knjižna založba tiskarne Merkur, Ljubljana, 1944. Str. 324.

